

**EGZAMIN MATURALNY
OD ROKU SZKOLNEGO 2014/2015**

**JĘZYK ŁEMKOWSKI
POZIOM ROZSZERZONY**

**ROZWIĄZANIA ZADAŃ I SCHEMATY PUNKTOWANIA
(A1, A2, A3)**

GRUDZIEŃ 2013

Тема 1. На основі даного фрагменту тексту представ проблем і порозважай над ним. Використай тезу і думки Олены Дуць-Файфер і однес ся до іншого тексту культуры. Твоя праца повинна чыслити не менше як 300 слів.

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
<p>III. Tworzenie wypowiedzi. IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.</p>	<p>Zdający:</p> <p>3.1. sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (wymaganie z III etapu kształcenia);</p> <p>3.1. tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej;</p> <p>3.2. tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie);</p> <p>3.4. stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji;</p> <p>4.7. określa problematykę utworu (wymaganie z III etapu kształcenia);</p> <p>4.1. R wskazuje związki między różnymi aspektami utworu;</p> <p>4.8. R rozpoznaje retoryczną organizację wypowiedzi;</p>

Kryteria oceny wypowiedzi argumentacyjnej

A	Określenie problemu	B	Sformułowanie stanowiska wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu	C	Poprawność rzeczowa	D	Zamysł kompozycyjny	E	Spójność lokalna	F	Styl tekstu	G	Poprawność językowa	H	Poprawność zapisu
9	Określenie problemu zgodne z tekstem i pełne	9	Stanowisko adekwatne do tekstu i pełne	2	Brak błędów rzeczowych	6	Kompozycja funkcjonalna	2	Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczące zaburzenia spójności	4	Styl stosowny	4	Brak błędów lub nieliczne błędy nierażące	4	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące
6	Określenie problemu zgodne z tekstem, ale niepełne	6	Stanowisko adekwatne do tekstu, ale niepełne			3	Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1	Znaczące zaburzenia spójności	2	Styl częściowo stosowny	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące
3	Określenie problemu częściowo zgodne z tekstem	3	Stanowisko częściowo adekwatne do tekstu			0	Jeden błąd lub więcej błędów rzeczowych	0	Brak zamysłu kompozycyjnego	0	Wypowiedź niespójna	0	Styl niestosowny	0	Liczne błędy rażące

UWAGA

Jeśli w kategorii A praca uzyska 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli w kategorii A praca uzyska 3 punkty, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli praca składa się z mniej niż 300 słów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.

Pojawienie się rzeczowego błędu kardynalnego dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

Przykładowa realizacja zadania

Стаття Олены Дуць-Файфер односит ся до барз важной для Лемків, а тіж і інчых наций, квестії границі межде своїм а чужым простором. Авторка твердит, же „створіня такого простору єст основном потребом каждого человека”. Освоєна сфера єст нам потрібна, жебы мати почутя безпеки, превидувальности. Коли ідентифікуєме ся з якысым простором, з даяком групом, тварантує нам тото превидувальніст і спокій. Як вказує авторка, хоц „Павел стане ся Петром, а Петро Павлом, то іх функціонуваня буде можливе”, не змінит ся вельо в іх жытю, бо тота заміна буде мала місце в своїм просторі. Як можна вывескувати уж по прочытаню наголовка, барз значучу функцію в вызначаню той границі становит материяльна культура. Прото не спосіб не згодити ся з тезом окрисленом в статі.

Треба повісти, же каждый человек ділит світ на „свій” і „чужий”. Адже творят ся границі тых двох світів, прото повинно ся найти якысы знакы, котры позволят нам одріжнити “свое” од “чужого”. Найліпше коли сут они видочны і тырвалы. Без жадных вантпливости материяльна культура ма превелике значыня при окрисляню тых границ, прото же подля примет той культуры дослідникы вызначыли границі етнографічных груп.

Границі рідного простору зазначають в своїх творах бодай вишыткы лемківскы писателі. Тото што односит ся до свойскости, лемківской достоменности барз ясно опріділят в своїх творах Іван Русенко. В вершу „Лемковина” окрислят він знакы лемківского простору. По перше для Русенкы свойскіст то краєвид Лемковины: пути з каменями, быстры потічкы, высокы горы, густы лісы, зелены поляны, розтокы і зрубы. Але з другой стороны єм переконана, же не меньше важны од пейзажу рідной землі сут знакы материяльной культуры, про котры автор пише в дальшых стрічках верша. Русенко описує деревяны хыжы і маленькы школы. Хоц не єст то опис богатых палаців, а радше біды, котра „смотрят через выгяд”, то в одчутю чытателя, єст то власні тота своя знана біда, ліпша навет од тых незнанных богатств. Русенко односит ся тіж до Циганів, пише, же любить Циганів-Романів як і своїх. Автор ясно окрислят границу, ліричний підмет ужыват слова „свої”, маючы на думці Лемків, але Цигане, котры тіж люблят нашы горы, бідуют з нами, не сут до кінця чужы.

Вишытко тото веде до внеску, же лем получыня краєвиду, знаків материяльной і духовой культуры дає нам правдиве почутя „свойскости”. Тяжко не згодити ся з тым, же старчыт, штобы забракло єдной з тых катеторій, жебы человек стратил таке почутя. Можна тото ствердити на примірі Лемків, котры змушены были опустити свою рідну землю і однайти ся на ново в чужым світі, де неє высокых гір і зеленых полян. Хоц на чужыні роснут уж наступны поколіня Лемків, хоц в деякій спосіб вписали ся они уж в тоты новы землі, то фурт функціонує там понятя „чужыны”, а Лемковина і Горы, то заєдно іх Отчызна.

Poziom wykonania

A. Określenie problemu: 9 pkt. – zgodne z tekstem i pełne, odtworzenie problemu oraz sformułowanie i uzasadnienie interpretacji historycznymi uwarunkowaniami złożonego problemu w odpowiednim kontekście.

B. Sformułowanie stanowiska wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu: 9 pkt. – adekwatne do tekstu i pełne, odtworzenie rozwiązania przyjętego przez autora tekstu oraz trafne odwołanie do innego tekstu kultury uzasadniające stanowisko zdającego.

C. Poprawność rzeczowa: 2 pkt. – brak błędów rzeczowych.

D. Zamyśl kompozycyjny: 6 pkt. – kompozycja funkcjonalna, segmentacja i uporządkowanie tekstu zgodne z wybranym przez zdającego gatunkiem wypowiedzi; wyodrębnione językowo i graficznie części pracy logicznie i konsekwentnie uporządkowane.

E. Spójność lokalna: 2 pkt. – pełna spójność wypowiedzi.

F. Styl tekstu: 4 pkt. – stosowny, środki językowe dostosowane do wybranego przez zdającego gatunku wypowiedzi i sytuacji, celowo zastosowane konstrukcje składniowe oraz jednostki leksykalne; konsekwentne posługiwanie się jednym, wybranym stylem.

G. Poprawność językowa: 4 pkt. – brak błędów.

H. Poprawność zapisu: 4 pkt. – zapis w pełni poprawny.

Тема 2. Зроб порівнюючу аналіз і інтерпретацію вершів. Твоя праця повинна чыслити не менше як 300 слів.

III. Tworzenie wypowiedzi.

IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.

Zdający:

3.1. sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (wymaganie z III etapu kształcenia);

3.1. tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej;

3.2. tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie);

3.4. stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji;

4.7. określa problematykę utworów (wymaganie z III etapu kształcenia);

4.5. odczytuje treści symboliczne utworów;

4.5. R dostrzega i potrafi komentować estetyczne wartości utworów literackich;

4.6. wskazuje zastosowane w utworach językowe środki wyrazu artystycznego oraz inne wyznaczniki poetyki danych utworów;

4.6. R przeprowadza interpretację porównawczą utworów literackich;

4.11. rozpoznaje podstawowe motywy oraz ich funkcje w utworach;

4.12. wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworów (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa-klucze, motto);

4.13. wykorzystuje w interpretacji utworów konteksty: literacki, kulturowy, filozoficzny, biograficzny.

Kryteria oceny interpretacji porównawczej

A	Koncepcja porównywania utworów	B	Uzasadnienie tezy interpretacyjnej	C	Poprawność rzeczowa	D	Zamysł kompozycyjny	E	Spójność lokalna	F	Styl tekstu	G	Poprawność językowa	H	Poprawność zapisu
6	Koncepcja niesprzeczna z utworami i spójna	12	Uzasadnienie trafne, pogłębione	2	Brak błędów rzeczowych	6	Kompozycja funkcjonalna	2	Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności	4	Styl stosowny	4	Brak błędów lub nieliczne błędy nierażące	4	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące
4	Koncepcja niesprzeczna z utworami i częściowo spójna	8	Uzasadnienie trafne, ale niepogłębione							2	Styl częściowo stosowny	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące
2	Koncepcja częściowo sprzeczna z utworami	4	Uzasadnienie częściowo trafne							3	Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1	Znaczne zaburzenia spójności		
0	Koncepcja sprzeczna z utworami lub brak koncepcji	0	Brak trafnych argumentów uzasadniających interpretację porównawczą	0	Jeden błąd lub więcej błędów rzeczowych	0	Brak zamysłu kompozycyjnego	0	Wypowiedź niespójna	0	Styl niestosowny	0	Liczne błędy rażące	0	Liczne błędy rażące

UWAGA

Jeśli w kategorii A praca uzyska 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli w kategorii A praca uzyska 2 punkty, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli praca składa się z mniej niż 300 słów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.

Pojawienie się rzeczowego błędu kardynalnego dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

Przykładowa realizacja zadania

Без ниякой вантпливості роля мамы ёст найважнэйшом рольом яку може полнити жёна. То мама выховеуе свои дёти на честных і порядных люди і в великэй мёрі формуе характер дётины, вляят на тото, якым буде в будучности чловеком. Мотив матери барз часто появлят ся в свётовэй літэратуры. Тота тема ёст тёж присутна в лемкёвскых творах, головні вершах.

Вершы Володислава Грабана і Меляніі Собин сут подёбны, што уж видно в наголовках, котры звучат так само. В обох вершах ліричний пёдмет явит ся при помочи особового мёсценазывника в першій особі множного чысла. В обох творах лірична выповёд формувана ёст през дёти, котры звертают ся до своей мамы. Ліричне я з верша Меляніі Собин перемавлят до своей вмерлой Мамы. Знае оно же смерт ёст неуникнена, але пише, же Мама “уж одышла”, што означат, же не было іщы прырыхтуване на розлуку з нём. Мелянія Собин вказуе свою Маму (бо мож внескувати, же ліричний пёдмет ёст авторскым пёдметом), як жёну, котрой вышыткы чутя скеруваны сут до дёти, котра так іх любит, же любовю аж огрэват іх душы. Мама з ёй верша то особа, котра все приходит потёшати свои дёти, навет коли сут они уж дорослы і самодёльны.

Володислав Грабан тёж вказуе свою маму як особу, котра барз дбат про свои дёти: колыше іх, тулит, дае можливі як найвёце. То власні она защытила в ним і інчых своїх дётях любов до рёдной землі, бо сама ёст ёй уособлёньом. Автор знат, же Родителька дала ім найвёкшу цённёст, але тым самым обтяжыла свои дёти лемкёвскым тавром-пятном, котре болит. През тото, же вкоренила в них любов до Лемковины, склала на них нележку повиннёст.

Хоц оба вершы мают подёбну тематыку, рёжнят ся од себе гёдні. Дост великы рёжници можна достеречы в будові обох творёв. Верш Меляніі Собин ёст рёгулярний, подёлений на три штырьёверсовы стрёчки. Нее в ним рымёв. Твёр Грабана ёст бёлым вершом – нерегулярным, нерымуючым ся, нее в ним тёж інтэрпункційных знаків.

З порёвняня двох образёв Мам і іх реляцій з дётми выникат, же тото што дётина отримат в дётинстві од мамы вляят на ёй будуче, на однесёня до свёта, інчых люди і до самой себе.

Poziom wykonania

A. Koncepcja porównywania utworów: 6 pkt. – niesprzeczna i spójna, znajduje potwierdzenia w obu tekstach; porównywane obszary są dla tekstów trafne i istotne; wypowiedź w wystarczający sposób dla uzasadnienia tezy/hipotezy interpretacyjnej obejmuje i łączy w całość sensory obu utworów.

B. Uzasadnienie tezy interpretacyjnej: 12 pkt. – trafne i pogłębione, zawiera wyłącznie powiązane z tekstami argumenty, które wynikają ze sfunkcjonalizowanej analizy; jest osadzone nie tylko w tekstach, ale także w potwierdzonych tekstami i przyjętą koncepcją porównywania utworów kontekstach.

C. Poprawność rzeczowa: 2 pkt. – brak błędów rzeczowych.

D. Zamyśl kompozycyjny: 6 pkt. – kompozycja funkcjonalna, segmentacja i uporządkowanie tekstu zgodne z wybranym przez zdającego gatunkiem wypowiedzi; wyodrębnione językowo i graficznie części pracy logicznie i konsekwentnie uporządkowane.

E. Spójność lokalna pełna: 2 pkt. – pełna spójność wypowiedzi.

F. Styl tekstu stosowny: 4 pkt. – środki językowe dostosowane do wybranego przez zdającego gatunku wypowiedzi i sytuacji, celowo zastosowane różnorodne konstrukcje składniowe, bogate słownictwo; konsekwentne posługiwanie się jednym, wybranym stylem.

G. Poprawność językowa: 4 pkt. – brak błędów.

H. Poprawność zapisu: 4 pkt. – zapis w pełni poprawny.